

СТАНОВИЩЕ

От доц. Петя Минчева, доктор, Русенски университет „Ангел Кънчев“

Член на научно жури (заповед № 179/27.01.21 г.)

със становище относно дисертационния труд

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

на **Йоана Красиминова Негрова** на тема:

МЕДИКО-СОЦИАЛНИ АСПЕКТИ НА ЕРГОТЕРАПЕВТИЧНИТЕ ПОДХОДИ ПРИ РАБОТА С ДЕЦА И МЛАДЕЖИ С ПСИХИЧНИ УВРЕЖДЕНИЯ

Област на висшето образование: 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление: 3.4. Социални дейности

Докторска програма: Организация и управление на социалните дейности

Научни ръководители: доц. д-р Никола Събев, д.н. 2. проф. д-р Париз Паризов д.н.

Данни за дисертанта

Йоана Негрова е родена на 02.10.1992 година в гр. Плевен, където завършва своето средно образование в Професионална гимназия по електроника и химични технологии като еколог. През 2015 година се дипломира в бакалавърската програма по ерготерапия на Русенския университет, откъдето познавам докторантката като неин преподавател. Надгражда образователната си степен в магистърска програма „Клинична социална работа“ в Русенския университет. В периода 05/10/2015 – 03/06/2019 работи като Ерготерапевт в Дневен център за пълнолетни лица с увреждания към Сдружение "Дете и пространство", предшествано от 5 месеца в ДЦДУ към сдружение "Дете и пространство". Към момента работи като социален работник в отдел "Закрила на детето" Дирекция "Социално подпомагане" - Русе.

Зачислена е в свободна форма на докторантура на 19.07.2018 год. в Докторска програма: Организация и управление на социалните дейности към ЮЗУ „Неофит Рилски“ гр. Благоевград. Изпълнила е своите задължения и след успешна вътрешна защита е открита процедура за външна защита на дисертационния труд.

Данни за дисертацията и автореферата

Дисертационният труд се състои от въведение, 3 основни глави, като освен тях са изведени изводи, заключение, приноси и списък с библиография. Обемът на дисертацията е от 100 страници, от които 54 са обзорна част и 46 страници – собствено проучване по темата. Има обособени подробно съдържание и списък със използваните съкращения. В 20 страници приложения са изведени 7 страници със скали за оценка и 13 със снимков материал от практическата работа. В самата

дисертацията има 47 фигури, които онагледяват чрез диаграми анализът на получените резултати от изследването. Не са използвани таблици.

Библиографията обхваща 66 източника, като 47 от тях са на български език и 14 на английски език, използвани са и 5 интернет източника.

Авторефератът съответства на съдържанието на дисертационния труд, като единствено в списъка с използвана литература липсват важни по темата публикации, използвани в дисертацията.

Актуалност и разглеждане на проблема

В уводната част докторантката насочва вниманието към проблемите на хората с увреждания и по-специално тези с психични заболявания. В края се обосновава нуждата от работа на екип от специалисти в различни насоки с цел социално включване на тези лица.

В обзорната глава се разглежда същността на психичните заболявания, като информацията се допълва от разглеждане на особеностите на психичното здраве в детско-юношеска възраст. Тъй като изследването е осъществено с потребители на социална услуга, коректно са разгледани здравните и социални услуги за хора с психични увреждания. Освен това в обзора са включени и данни за обществените нагласи за хората с увреждания и какви специалисти включва мултидисциплинарния екип на работещи с лица с психични увреждания и техните специфични методи на работа.

В две отделни точки е направен обзор на ерготерапията при лица и деца с психични увреждания, което насочва към темата на проучването. Направен е опит за систематизиран преглед на литература по темата, но липсата на структуриране на текста прави информацията трудна за проследяване. Въпреки големият обем информацията относно ерготерапията не е обособена характеристика на използваните подходи. Смятам че би било важно поради заявката в темата на дисертацията, а именно медико-социални аспекти на ерготерапевтичните подходи. Направеният обзор е научна основа за формулиране на цел, задачи и хипотеза на изследването, описани в следващата глава.

Решаване на проблема

В глава втора са описани цел, задачи и методика на изследването. Целта е формулирана като анализ на ролята на ерготерапевта в мултидисциплинарния екип, оказващ подкрепа на децата и младежите с психични проблеми. Това отново внася объркване със темата на труда и кое всъщност е обект на проучване. Използвани са подходящи статистически методи за анализ на резултатите.

Много добро впечатление прави дългосрочното проследяване за период от три години. В организация и контингент на проучването са описани всички етапи и стъпки, характеристика на изследваната група (общо 54 деца и лица). Неясно е

разпределението по възраст спрямо използваната методика, тъй като подходите при деца и лица до 35 години се различават до голяма степен по своята същност. Освен това не е направено разграничение кои от изброените подходи се използват от ерготерапевта, ако целта е да се определи неговата роля. От приложенията става ясно какъв е инструментариума за оценка, но би било от полза да се разясни скалата за оценяване и вида на оценката (валидизиран инструмент или собствен).

В глава Анализ на резултати са поместени данни за базата на проучване и сформирания ателиета, което по-коректно е да се помести в предходната глава. Използваният инструментариум дава широка представа за двигателните и познавателните, комуникативните и психо-социални способности на изследваната група в началото и края на изследвания период. Освен това са засегнати важни аспекти от дейностите от ежедневието на групата, като се наблюдават положителни резултати в посока постигане на по-голяма самостоятелност. Работата по социалното им включване също показва постигане на добри резултати.

В отделни глави са изведени изводи, приноси и заключение. Статистически значимо нарастват възможностите на потребителите за самостоятелно и независимо извършване на дейности от ежедневието, наблюдава се положително повлияване на поведенческите реакции и стереотипи и подобряване на всички изследвани способности. Подчертано е значението на работата в екип и нуждата от дългосрочна и комплексна подкрепа на психично болни деца и лица. Очертани са няколко приноса, свързани с подобряване на работата относно адаптиране на използваните подходи спрямо способностите и средата на потребителите.

Критични бележки и препоръки

Освен направените до момента уточнения може да се отбележи като недостатъчно използването на специализирана литература по темата, както и неправилното цитиране на места.

Препоръчвам на докторантката да прецизира дисертацията по отношение на форматиране и структуриране.

Като част от екипа по създаване и развиване на специалност Ерготерапия в България смятам за некоректно използването на методи и средства от други професии, тъй като това допълнително обвърква специалисти и потребители.

Заключение

Въпреки направените критични бележки не омаловажавам положения труд и постигнатите резултати, което ми дава основание да дам **положителна оценка** и да предложа на уважаемото жури да присъди образователно-квалификационна степен „**ДОКТОР**“ на Йоана Красимилова Негрова в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки в професионално направление 3.4. Социални дейности.

26.02.2020 год.

.....
(доц. д-р Петя Минчева)

STATEMENT

From Assoc. prof. Petya Mincheva PhD, University of Ruse
Member of the scientific jury (order № 179/27.01.21 г.)
with a statement on the dissertation
for awarding the educational and scientific degree "Doctor"

of **Joanna Krasimirova Negrova** on the topic:

MEDICO-SOCIAL ASPECTS OF OCCUPATIONAL THERAPY APPROACHES WHEN WORKING WITH CHILDREN AND YOUTH WITH MENTAL DISABILITIES

Higher Education Field: 3. Social, economic and law sciences

Professional Field: 3.4. Social activities

Doctoral program: Organization and management of the social activities

Supervisors: **1.** Assoc. Prof. Nikola Sabev, Ph.D. **2.** Prof. Paris Parisov Ph.D.

Brief biographical data about the doctoral student

Joana Negrova was born on October 2, 1992 in the city of Pleven, where she completed her secondary education at the Vocational School of Electronics and Chemical Technology as an ecologist. In 2015 she graduated from the bachelor's program in Occupational Therapy program at the University of Ruse, where I know the doctoral student as her lecturer. She upgraded her educational degree in the master's program "Clinical Social Work" at the University of Ruse. In the period 05/10/2015 - 03/06/2019 she worked as an Occupational Therapist in the Day Care Center for Adults with Disabilities at the Association "Child and Space", preceded by 5 months in the Daily center for Children with Disabilities at the Association "Child and Space". Her current work is as a social worker in the Child Protection Department of the Directorate for Social Assistance - Ruse.

She enrolled in a free form of doctoral studies on July 19, 2018 in the Doctoral Program: Organization and management of the social activities at SWU "Neofit Rilski" Blagoevgrad. She has fulfilled her obligations and after successful internal defense a procedure for external defense of the dissertation has been opened.

Data for the dissertation and the abstract

The dissertation consists of an introduction, 3 main chapters, in addition to which conclusions, illations, contributions and a list of bibliography are presented. The volume of the dissertation is 100 pages, of which 54 are an overview and 46 pages - own research on the topic. There is a detailed content and a list of abbreviations used. In 20 pages of appendices 7 pages are with evaluation scales and 13 with photo material from the practical work are displayed. In the dissertation itself there are 47 figures, which illustrate through diagrams the analysis of the results of the research. No tables are used.

The bibliography covers 66 sources, 47 of which are in Bulgarian and 14 in English, and 5 internet sources are used.

The abstract corresponds to the content of the dissertation, as only from the list of used literature there are some important publications missing on the topic used in the dissertation.

Relevance and consideration of the problem

In the introductory part, the doctoral student draws attention to the problems of people with disabilities and in particular those with mental illness. In the end, the need for work of a team of specialists in different directions for the purpose of social inclusion of these persons is substantiated.

The review chapter examines the nature of mental illness, and the information is complemented by a review of the specifics of mental health in children and adolescents. As the research was conducted with users of social services, the health and social services for people with mental disabilities were correctly considered. In addition, the survey includes data on public attitudes towards people with disabilities and what specialists the multidisciplinary team of people with mental disabilities includes and their specific working approaches.

In two separate points, an overview of occupational therapy in individuals and children with mental disabilities is made, which points to the topic of the study. An attempt has been made to systematically review the literature on the subject, but the lack of structuring of the text makes the information difficult to trace. Despite the large amount of information about occupational therapy is not a distinctive feature of the approaches used. I think it would be important because of the request in the topic of the dissertation, namely the medical and social aspects of occupational therapy approaches. The review is a scientific basis for formulating the purpose, objectives and hypothesis of the study, described in the next chapter.

Problem Solving

Chapter two describes the purpose, tasks and methodology of the study. The goal is formulated as an analysis of the role of the occupational therapist in the multidisciplinary team providing support to children and young people with mental health problems. This again confuses the topic of labor and what is actually being studied.

The long-term follow-up for a period of three years makes a very good impression. The organization and contingent of the study describe all the stages and steps, characteristics of the study group (a total of 54 children and individuals). The age distribution according to the methodology used is unclear, as the approaches for children and persons up to 35 years of age differ greatly in nature. Furthermore, no distinction is made as to which of the following approaches are used by the occupational therapist if the aim is to determine his role. It is clear from the annexes what the assessment toolkit is, but it would be useful to clarify the assessment scale and the type of assessment (validated instrument or own).

The chapter Analysis of results contains data on the basis of the study and the formed workshops, which is more correct to include in the previous chapter. The used tools give a broad idea of the motor and cognitive, communicative and psycho-social abilities of the study group at the beginning and end of the study period. In addition, important aspects of the group's daily activities are affected, with positive results in the direction of achieving greater independence. Working on their social inclusion also shows good results.

Illations, contributions and conclusion are presented in separate chapters. The possibilities of the users for independent performance of daily activities increase statistically significantly, also there is a positive influence of the behavioral reactions and stereotypes and improvement of all researched abilities. The importance of teamwork and the need for long-term and comprehensive support for mentally ill children and individuals is emphasized. Several contributions have been outlined to improve the work on adapting the approaches used to the abilities and environment of the users.

Critical notes and recommendations

In addition to the clarifications made so far, it can be noted that the use of specialized literature on the topic is insufficient, as well as the incorrect citation of places.

I recommend the doctoral student to refine the dissertation in terms of formatting and structuring.

As part of the team for the creation and development of the specialty Occupational Therapy in Bulgaria, I consider it incorrect to use approaches and means from other professions, as this further confuses professionals and users.

Conclusion

Despite the critical remarks made, I do not understate the work done and the achieved results, which gives me reason to give a **positive assessment** and to offer the esteemed jury to award the educational qualification degree "**DOCTOR**" to Joanna Krasimirova Negrova in higher education field 3. Social, Economic and Law Sciences in a professional field 3.4. Social activities.

February 26. 2020

Signed:.....

(Assoc. prof. Petya Mincheva, PhD)